І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 127. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 5-го ЛИПНЯ (JULY) 1958 ЦЕНТІВ 12 CENTS TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 127. VOL. LXV.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ЗМЕНШЕНІ ФОНДИ НА ЗАКОРДОННУ ДОПОМОГУ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 2-го червня сильно послабила престиж президента Айзенгавера, бо ухвалила більшістю 253 до 126 гол. менші фонди на допомогу закордонові, хоч Президент кілька годин раніше звертався з гарячим закликом до Палати, щоб привернула ті суми, які була скреслила Комісія Видатків в цій Палаті. Але повна Палата Репрезентантів не послухала заклику Айзенгавера, який твердив, що зменшення допомоги закордонові мало б „сумні наслідки" для безпеки всього вільного світу, в тому і ЗДА, бо воно розчарувало б наших закордонних союзників і заохотило б до агресії комуністів. Палата затвердила ухвалу своєї комісії і ухвалила 3,078,092,500 долярів на допомогу закордонові в фінансовому році, що почався 1-го липня ц. р. Після цієї ухвали секретар Білого Дому Джеймс С. Гагерті сказав: „Президент думає, що ця країна і вільний світ зазнали серйозної поразки". Демократичні провідники в Палаті зовсім не старалися переконувати своїх колег в потребі збільшення видатків на допомогу для закордону, як цього сподівався Президент, і як досі демократи робили. На таке становище демократичних провідників мало вплив те, що видатки для закордону зовсім не є популярні серед виборців, які цього року будуть вибирати конгресменів і третину сенаторів. Тому і частина республіканців голосувала роти збільшення допомоги. На цій сесії є ще мала надія збільшити фонди на допомогу. Але гадають, що на першій сесії 86 Конгресу можна буде ухвалити додаткові фонди на допомогу закордонові, які могли б бути видані ще в фінансовому році, що кінчається 30-го червня 1959. Палата Репрезентантів відкидала всі поправки, які прихильні Айзенгаверові конгресмени вносили на затвердження. Згідно з ухваленим законопроєктом на військову допомогу закордонові признано 1,515,000,000 долярів; на оборонну допомогу — 700,000,000 долярів; на позичковий фонд для розвитку — 300 мільйонів; на технічну співпрацю — $171,500,000; на ок- $185,000,000, а решта на інші допомогові цілі. Президент домагався 3,950,092,500 долярів; Палата зменшила цю суму на 872,000,000 долярів. Але є ще надія, що Сенат може привернути частину тих фондів, що їх зменшила Палата, та представники Палати мусіли б на окремій конференції на це погодитися.

Айзенгавер підписав закон про податки

Вашингтон. — 30-го червня президент Айзенгавер підписав закон про продовження на один рік податків від надмірного прибутку корпорацій і продажу товарів. Цей закон кінчеав 30-го червня, але Конгрес його продовжив і тим врятував для держав. скарбниці 2,115,000,000 долярів. Але в тому законі є скасування 3-процентового податку від перевозу товарів залізницями, 4,5-відсоткового податку від пересилання рурами нафти і газу та 4-центовий податок від привозу однієї тонни вугілля. Скасування цих податків зменшить прибутки державної скарбниці на 500 мільйонів долярів. Скасування цих податків від транспорту — це єдине зменшення податку, яку ухвалив 85-ий Конгрес, який так багато говорив про більйонове зменшення податків для поліпшення економіки країни. Та вкінці і демократичні і республіканські провідники приєдналися до Преидента, який твердив, що не можна зменшувати податків, бо цим збільшувалося б інфляційні тенденції доляра.

Справа поневолених народів повинна бути головною темою конференції „на вершинах"

Вашингтон. — З кінцем червня ц. р. відбувся в рямцях однієї із вашингтонських телевізійних програм панел Форуму Джорджтавнського університету, в якому взяли участь Станіслав Міколайчик, колишній польський віце-президент, конгресмен Майкел А. Фіген, демократ з Огайо, і професор Джорджтавнського університету Лев А. Добрянський, голова УККА. Всі учасники панелу погодилися на тому, що екзекуція Надя є виявом дальшого загострення совєтської окупаційної політики у відношенні до поневолених Москвою народів і мала вона на меті перестерегти і югославського Тіта і польського Гомулку, що така доля чекатиме і їх, якщо вони схочуть вибрати цілком таки окремий „шлях до соціялізму". Міколайчик заявив під час дальшої дискусії, що вбивство Надя повинно виключити ЗДА від участи в конференції „на вершинах", бо якщо в цій ситуації ЗДА візьмуть участь в такій конференції, то це буде ознакою, що для них доля Мадярщини є байдужою. На думку проф. Добрянського ЗДА могли б взяти участь в навершинній конференції тільки тоді, якщо б справа поневолених Москвою народів була поставлена на перший плян порядку нарад. Конгресмен Фіген висловив наприкінці домагання, щоб американська делегація в ОН внесла резолюцію про викинення Совєтського Союзу з Об'єднаних Націй, якщо Совєти відмовляться вивести свої збройні сили з Мадярщини.

В АМЕРИЦІ

● **Адміністраційна Комісія Палати Репрезентантів** веде переслухання в справі законопроєкту про державну емблему. Деякі стейти пропонують, щоб державною емблемою ЗДА була троянда (рожа), а інші хочуть мати символом цієї країни кукурудзяну китичку. Конгресмен Волтер Г. Джадд із Міннесоти, де плекають кукудзу, заявляє, що троянда ніяк не може бути символом ЗДА.

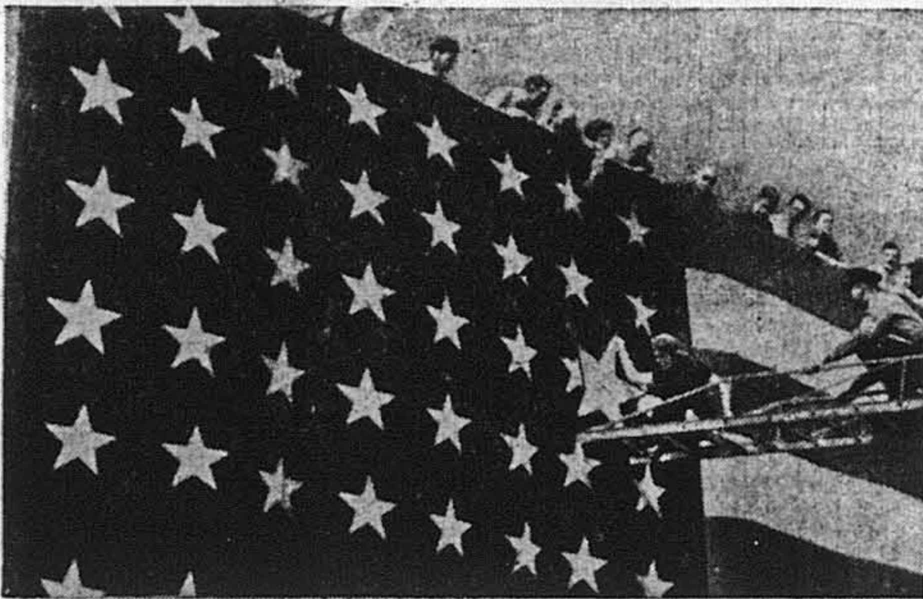
● **Департамент пошти** повідомив, що, починаючи з 1-го липня, за не повністю оплачені поштові посилки адресат мусітиме доплачувати належність і крім того платити 5 центів кари. Якщо адресат не захоче оплачувати посилки, то вона буде звернена надавцеві, який мусітиме доплатити належність і заплатити кару.

● **Голова мадярської федерації колишніх політ. в'язнів** Беля Фабіян заявив, що члени цієї федерації рішили відплатитися нюйоркській поліції тим, що віддають для її потреб свою кров до кров'яного банку. Під час демонстрації, влаштованої мадярами проти совєтської делеґації в ОН, демонстранти поранили 7-ох поліцистів.

● **Адміністрація Ветеранів** звертає увагу на те, що кожна людина у віці понад 50 років наражена на сліпоту внаслідок очної недуги ґльокоми. Тому треба час від часу ходити до лікаря, щоб оглядав очі, бо вчасне викриття цієї недуги дає надію на її вилікування.

НА „ДАВНЮ СЛАВУ", 182-гі РОКОВИНИ ЯКОЇ ВІДЗНАЧАЄМО 4-го ЛИПНЯ, ПРИПИНАЮТЬ НОВУ ЗІРКУ

Зоряний Американський Прапор, що його називають також „Давньою Славою", символізує всі ті високі ідеали, що їх проголошено і здійснено Деклярацією Незалежности 4-го липня 1776. На передодні 182-их роковин цієї найсвітлішої події в історії З'єдинених Держав Америки, Конґрес ЗДА схвалив прийняття в склад Унії, як 49-ий стейт, дотеперішню територію Аляску. Тим самим, в сузір'ї „Давньої Слави", появилася нова, 49-та зірка, як тільки під закон буде поставлений підпис Президента і населення Аляски прийме цей закон окремим референдумом. Переведення обох цих формальностей вважається за певне, що потверджують і мешканці Аляски, вивісивши на один з федеральних будинків „Давню Славу" та причепивши на ній свою велику зірку.

НОВООБРАНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС ПОЧАВ КАДЕНЦІЮ НАРАДАМИ

Обраний на 24-ій конвенції з кінцем травня в Клівленді новий Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу почав свою чотирирічну каденцію нарадами, які відбулися в приміщеннях головної канцелярії УНС при 81-83 Гренд Стріт в Джерзі Ситі минулої середи, 2-го липня. В нарадах, що тривали впродовж цілого дня, взяли участь всі члени Екзекутиви: головний предсідник Дмитро Галичин, заступники головного предсідника Йосип Лисогір і Анна Герман, головний секретар Ярослав Падох та головний касир Роман Слободян. Гол. предс. Д. Галичин і гол. касир Роман Слободян були на конвенції одноодушно переобрані, а заступники гол. предсідника Й. Лисогір і Анна Герман та гол. секретар Я. Падох це новообрані члени Екзекутиви, що їх при відкритті нарад окремо вітав гол. предс. Д. Галичин, бажаючи їм багато успіхів на відповідальних постах. В результаті нарад м. і. вирішено:

(1) Проголосити нега й нову, піврічну організаційну кампанію для відзначення 65-річчя творця і головного організатора УНСоюзу, його теперішнього офіціяльного органу „Свобода", призначивши ряд нагород за успіхи в присднюванню нових членів у цій кампанії.

(2) Продовжувати започатковану вже в попередній каденції політику інвестицій в гіпотеках (морґеджах), у першу чергу для членів УНСоюзу.

(3) До Культурної Комісії УНС, головою якої є Д. Галичин, секретарем А. Драган а членами д-р Я. Падох і д-р В. Галан, рішено адоптувати, на місце уступивших членів, заступників гол. предс. Й. Лисогора та Анну Герман.

(4) В нарадах, в яких взяв участь теж редактор „Свободи" А. Драган, обговорено справу видань УНСоюзу в світлі постанов останньої конвенції та м. і. рішено поробити заходи для відповідної реорганізації англомовного „Українського Тижневика", організуючи для нього відповідну фінансову базу у формі окремих передплат.

На цих інавґураційних, перших нарадах новообраного Екзекутивного Комітету УНС обговорено також ряд інших організаційних та громадських справ, потверджуючи дотеперішні чи встановлюючи нові напрямні для праці УНСоюзу на найближчу будучність.

Кубинські повстанці звільняють американських закладників

Ґвантанамо Бей, Куба. — 2 липня кубинські повстанці Фід. Кастра звільнили 5 американських закладників, між якими є і один канадієць. Одночасно повідомляють, що ведуться переговори між представниками американської амбасади і повстанців про звільнення решти американських закладників, між якими є 29 моряків і вояків морської піхоти та працівники американських копалень і фабрик на Кубі. Це повідомлення передала короткохвилева стація повстанців, яку можна чути на американській базі фльоти на острові Кубі. Президент Айзенгавер сказав, на пресовій конференції, що не можна силою звільнити американських закладників, бо це може пошкодити їхній безпеці і Айзенгавер висловив надію, що при допомозі переговорів вдасться звільнити всіх закладників.

Ґолдфайн відтягав від оподаткування видатки на дарунки Адамсові

Вашингтон. — Правний дорадник промисловця Бернарда Голдфайна Роджер Рабб заявив 2-го липня представникові „Юнайтед Пресс Інтернешенел", що його клієнт відтягав від оподаткування ті всі суми, які видавав на подарунки головному дорадникові президента Айзенгавера, Шерманові Адамсові.

Урядовці податкового уряду заявили, що видатки на дарунки не можуть бути заражовувані до бизнесових видатків. — Сам Ґолдфайн зізнавав в конґресовій підкомісії, яка досліджує недогляди в урядових аґенціях, і заявив під присягою, що він своїми дарунками зовсім не хотів впливати на свого приятеля Адамса, якого знає впродовж 20-ох років, і який давав і йому, Ґолдфайнові різні подарунки, але про це преса не хоче писати. Ґолдфайн оскаржував членів підкомісії в тому, що використовують справу Адамса для політичних цілей. Він назвав адвоката Джана Факса з Бостону, який своїми зізнаннями дуже обтяжив Адамса, „хворою людиною". Голдфайн має продовжувати зізнання в четвер 3-го липня, але кілька годин після зізнань в дні 2-го липня він заявив на пресовій конференції, що це його урядовці відтягли від оподаткування ті суми, які видано на дарунки Адамсові, бо окремі книговоди роблять податкові виказм і для всіх інших підприємців. Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції 2-го липня, що в справі свого дорадника Шермана Адамса він підтримує свою заяву, яку склав два тижні тому. Це значить, що Президент і надалі підтримує Адамса, який є йому конче потрібний. Президент знову повторив свою давнішу заввагу, що його дорадник був необережний, коли брав різні подарунки від промисловця Ґолдфайна.

ЧЕРГОВИЙ ВИСТУП СОВЄТІВ ПРОТИ ВИДАНОЇ УНСОЮЗОМ КНИГИ

ЛЬВІВСЬКИЙ „ЖОВТЕНЬ" КРИТИКУЄ ПАРСИВАЛА КОНДІ І ЛАЄ КЛАРЕНСА МЕННІНҐА ЗА ВИДАНИЙ УНСОЮЗОМ ВИБІР ПОЕМ ІВАНА ФРАНКА В АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.

„Жовтень", що появляється у Львові, як „літературно-художній та громадсько-політичний журнал" Спілки Письменників України, надрукував у своєму виданні за травень 1958 статтю якоїсь Марії Шаповалової, „кандидата філологічних наук" про Івана Франка у виданнях англійською мовою, віддаючи в тій статті окрему увагу виданій в 1948-му році старанням і коштом Українського Народного Союзу збірці вибраних поем Івана Франка в перекладі покійного вже Парсивала Конді та з передмовою проф. Кларенса Меннінґа. Авторка насамперед критикує перекладача за те, що він *„вільно поводиться з оригіналом*, часто не дотримується відтворення його змісту і художньої своєрідності" та наводить на це ряд конкретних прикладів. Рецензентка також закидає перекладачеві, що він у своїй вступній статті „невірно з'ясовує світогляд і характер діяльности Франка", бо він, мовляв, „свої уявлення про письменника склав на основі двох-трьох праць націоналістичних авторів" і тому „у власних міркуваннях Конді виявляється його вороже ставлення до радянської дійсності і соціялістичного будівництва на Радянській Україні". Але найбільше люті і ненависти виявляє „Жовтень" в цитованій рецензії проти проф. Меннінґа, пишучи: „Окремо слід сказати про передмову Меннінґа. Прислуджуючись американським імперіялістам, Меннінґ безсоромно спекулює іменем Івана Франка, використовує його у злих випадах проти Радянського Союзу і Радянської України. Вдаючись до демагогії, одягаючи маску друга українського народу і Франка, Меннінґ настільки нестриманий і відвертий у своїй злобі проти радянського народу та його ідеології, в такій мірі позбавлений здатності *поважати велику людину* і культуру українського народу, зрештою так явно робить свій бізнес, що все це виключає можливість ділової полеміки з ним". Вкінці „Жовтень" докоряє, що „радянський літературознавець О. М. Євніна у своїй праці „Дожовтнева та радянська українська література за рубежами СССР" відносить збірник, виданий Меннінґом, до найзначніших відомих нам видань І. Франка англійською мовою, не інформуючи читача про характер цього видання".

Наради в Женеві вирішено відбувати за „закритими дверми"

Женева. — В другому дні нарад женевської конференції для справ „виявлювання нуклеарних й атомових спроб", започаткованої у вівторок дня 1 липня ц. р., обидві сторони — і представники Заходу і представники комуністичних країн — погодилися відбувати свої наради довірочно, за закрити дверми, щоб не порушувати порядку й успішности конференції зайвими ревеляціями чи звідомленнями. Обидві сторони погодилися теж обговорювати виключно технічну сторінку справи, оминаючи всі політичні проблеми. Сесія, що відбулася в середу, була присвячена здебільша обговоренню конкретних можливостей і способів виявлювання нуклеарних й атомових спроб. Факт, що совєтські науковці і їх політичні дорадники погодилися відбувати наради за „закритими дверми", коментують в політичних колах, як готовість представників комуністичного бльоку продовжувати наради на науковій базі. Після закінчення своєї другої сесії і під час зустрічей із журналістами учасники конференції відмовилися від будь-яких коментарів. Найближчу сесію визначено на п'ятницю дня 4 липня ц.р.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Поминальна Служба Божа та панахида за сл. п. ген. Мирона Тарнавського** була відправлена дня 29-го червня 1958 р. в церкві св. Миколая у Филаделфії, у 20-ті роковини Його смерти. Службу Божу відправив о. д-р Блажейовський Дмитро, а до Панахиди побіч нього, стали ще два сівоглаві Отці-Сеньйори: Луців Александер та Слонський Юліян. Разом з вірними співали панахиду генералові колишні його старшини, а посеред них кілька кол. УСС-ів, всі вишикувані військовим порядком.

● **Ярослав Стецько, голова Центрального Комітету АБН,** відвідав в днях 28 і 29 червня ц. р. Дітройт. Заходами Станиці Американських приятелів АБН і Громадського Комітету українських організацій м. Дітройту відбулися в суботу, дня 28 червня о год. 5.30 пресова конференція, а о год. 8-ій веч. бенкет в честь гостя, при участі численних гостей з французьким консулем на чолі та визначних українських громадян з Дітройту. В часі бенкету привила п. Маруся Бек, голова Міської Ради м. Дітройту і виконуюча зараз обов'язки посадника міста, вручила п. Я. Стецькові ключі міста Дітройту. В неділю, дня 29 червня ц. р. у великій залі Народного Дому в Дітройті, в першій частині відбулося відзначення акту відновлення української Держави з 30-го червня 1941 р., а в другій частині п. Я. Стецько виступив із доповіддю на тему: „Визвольна боротьба поневолених націй і вільний світ".

● **Група громадян українського походження в Балтиморі,** М. Д. веде заходи для зорганізування української радіо-години в цьому місці. Ініціятиву в цій справі підтримує видатно димісіонований урядовий працівник з Балтимору п. Іван Войтович Войтен.

ПРЕЗИДЕНТ СТВЕРДЖУЄ, ЩО МОСКВА ЗРИВАЄ ШЛЯХ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ НА ВЕРШИНАХ

В ЛИСТІ ДО ХРУЩОВА ОБВИНУВАЧУЄ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ У САБОТУВАННІ ПІДГОТОВНИХ ПРАЦЬ ДЛЯ ВІДБУТТЯ ЗУСТРІЧІ ГОЛІВ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ

Вашингтон. — Білий Дім опублікував ноту през. Айзенгавера до совєтського прем'єра Нікіти Хрущова, вислану у середу 2-го червня ц. р. У своїй ноті Айзенгавер стверджує дуже рішуче, що це Совєти зробили із свого боку все, щоб переконати Захід, що вони насправді не хочуть відбуття конференції на вершинах, і що це Совєтський Союз несе відповідальність за зірвання підготовних розмов у справі цієї конференції, що їх вели у Москві амбасадори заінтересованих держав. Унеможливили дальше відбування цих підготовних праць Совєти тим, що вони без буд-якого попередження і навіть без будь-якої спроби консультації опублікували тексти дипломатичних нот, що ними обмінялися із Совєтським Союзом великі держави у зв'язку з конференцією на вершинах. Цей акт разом із черговою низкою „обіжних" листів Хрущова до урядів ЗДА, Великої Британії і Франції, в яких він взагалі зігнорував пропозиції Заходу щодо порядку нарад конференції, доказує, що це не Захід саботує справу відбуття конференції на вершинах, але ж самі таки Совєти. В дальшому през. Айзенгавер опрокидує дуже рішуче совєтські закиди, що, мовляв, західні держави, намагаючися поставити на порядок нарад і під розгляд учасників навершинної зустрічі деякі актуальні важливі політичні проблеми, унеможливлюють цим відбуття згаданої конференції. Такі закиди — згідно із заявою през. Айзенгавера у його листі до Хрущова — не мають ніяких підстав, тим більше, що зустріч голов великих держав не виправдала б надій та аспірацій людськости, якщо б вона відбувалася під умовою, що під час неї не будуть розглянуті чи й хоч би тільки згадані важливі проблеми сучасности, які спричинюють безупинне напруження у світі і загрожують справі світового миру. Наприкінці свого листа през. Айзенгавер висловлює сподівання, що, якщо Совєти справді хочуть відбуття навершинної конференції, то вони повинні прийняти пропозиції Заходу в справі процедури і порядку нарад для цієї конференції і співпрацювати ефективно над їх здійсненням. Сподіваючися, мабуть, такого листа від през. Айзенгавера, Совєти передали зараз же, кілька годин після його опублікування, нову свою ноту в справі „запобігання несподіваним атакам". Передав державному секретаріятові цю ноту совєтський шарже д'афер Сергєй Р. Стріґанов, заявляючи, що висловлені в ній совєтські пропозиції є „дальшою важливою ініціятивою для зменшення міжнародного напруження і скріплення миру у світі".

У Польщі призначено нового міністра культури

Варшава. — Новим міністром культури в польському уряді найменовано в середу 2 липня ц.р. Тадеуша Ґалінського, що є одним із найбільш „правовірних" комуністичних журналістів. Ґалінський займе місце Кароля Курилюка, що був звільнений в квітні ц. р. за свою надто лібералізму політику в дозволюванні на видавання літературних творів і в апробуванні нових фільмів. До компетенції міністра культури в польському уряді належить цензурування видавничої і фільмової продукції. Ґалінський, після багатьох років праці у комуністичній пресі, займав востаннє становище голови Радіової Комісії при уряді і голови пресового відділу в центральному комітеті польської комуністичної партії.

Японський прем'єр Кіші відвідає ЗДА і Південну Америку

Токіо. — З офіційних кіл подано до відома, що японський прем'єр Нобосукі Кіші відвідає в листопаді ц. р. Вашингтон. Відбудуться ці відвідини у зв'язку з подорожжю Кіші до Південної Америки. Докладний час відвідин Кіші у ЗДА залежатиме від того, коли президент Айзенгавер і державний секретар Джан Фостер Доллес матимуть час відбути з ним зустрічі і конференції. Прем'єр Кіші плянував спочатку відбути подорож по країнах Середнього Сходу, але внаслідок подій у Ливані цей плян змінено і замість того він відбуде подорож по країнах Південної Америки, де є великі скупчення японської еміграції. Відвідини Кіші у Вашингтоні будуть попереджені відвідинами японського міністра закордонних справ Аіічіро Фуджіями, який у вересні цього року має взяти участь у відкритті сесії Генерального Зібрання ОН.

У СВІТІ

● **В югославському порті Дубровнік,** над Адріятиком, відбувалася в середу 2-го липня зустріч президента Югославії Тіта з президентом Об'єднаної Арабської Республіки Ґамалем Абделем Нассером. Це — перша зустріч Тіта із Нассером за останні два роки. В політичних колах здогадуються, що темою розмов між обидвома президентами була справа Ливану.

● **Совєтський уряд запротестував** проти промови генерального прокуратора ЗДА Вільяма П. Роджерса, виголошеної 21-го червня ц. р., в Шикаґо. У своїй промові Роджерс ствердив, що Совєти не хочуть ніякої справді мирної коекзистенції з іншими країнами світу. Міністер закордонних справ СССР Андрей Громико викликав у цій справі амерек. уряду, був розра- СССР Томпсона і заявив йому, що виступ Роджерса, як члена мериканського уяду, був розрахований виключно на те, щоб підірвати довір'я до совєтських миролюбних інтенцій, і що він мав на меті поглибити міжнародне напруження і загострити холодну війну.

● **Уряд Об'єднаної Арабської Республіки** опублікував декрет який забороняє жидам, виселеним з Єгипту і Сирії, поселюватися на території згаданої республіки. Водночас із цим цей декрет дозволяє міністрові внутрішніх справ Об'єднаної Арабської Республіки позбавляти громадянства всіх жидів, що є активними сіоністами. В Єгипті живе ще яких 15,000 жидів, а в Сирії 5—7 тисяч. Від листопада 1956 року еміґрувало з Єгипту 25,000 жидів.

● **С. А. Данґе,** провідник індійських комуністів, заявив, що екзекуція, проведена над Надем і трьома іншими мадярськими діячами, не була цілком потрібною в теперішній ситуації.

● **В Парижі згинуло протягом** перших шести місяців 1958 року з рук альжирських терористів 254 особи. Вбивства ці були спричинені здебільша ворожнечею між двома альжирськими групами — Фронтом Національного Визволення й Альжирським Національним Рухом.

● **Індонезійський парлямент** прийняв закон про позбавлення громадянства всіх тих індонезійських громадян, які втекли закордон з огляду на свої зв'язки з протиурядовими повстанцями.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
One year	$ 12.00	На рік	$ 12.00
Six months	6.25	На пів року	6.25
Three months	3.25	На три місяці	3.25
Jersey City and Foreign Rates:		В Джерзі Ситі і закордоном:	
One year	$ 14.00	На рік	$ 14.00
Six months	7.50	На пів року	7.50
Three months	4.00	На три місяці	4.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАЙБІЛЬШЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО

Уже 182-ий раз відзначає американський нарід своє найбільше національне свято — проголошення Незалежности, що не тільки визначило долю цього великого континенту, але й започаткувало в багатьох відношеннях новий курс в історії світу. Свою Декларацію Незалежности Америка теоретично і практично оформила і встановила найвищі вартості в житті людей і націй: волю і незалежність.

Очевидно, що американський нарід має всі причини на те, щоб кожного року відзначати найбільш урочисто і з найбільшою радістю роковини 4-го липня 1776 р. Але не менші, хоч і дещо інші причини згадувати той День має й кожна інша нація в шарпаному постійними війнами і все ще напіввільному і напівпоневоленому світі. Американська бо Декларація Незалежности, проголошена 182 роки тому, стала від самого початку найбільшою загрозою для тиранів, і цього свого значення вона не тільки не втратила, а ще збільшила його. Як понад півтора сторіччя тому, так і сьогодні вона, створивши з колишніх британських колоній наймогутнішу державу в світі, одушевляє всіх людей, одних до оборони, а других до боротьби за волю і незалежність.

Для американських українців Декларація Незалежности та її роковини 4-го липня мають подвійну вартість. Поперше — ми, як рівноправні громадяни цієї великої країни, користуємося нарівні з усім американським народом всіми тими благами, що їх принесла Америці Декларація Незалежности. Подруге, встановлені цією Декларацією лад і система дають нам необмежені можливості не тільки самим „змагати до щастя", але й допомагати в цьому нашому українському народові, який впродовж тих 182-ох років мав тільки короткотривалі проблиски того щастя, себто державної волі і незалежности.

Тим то Свято 4-го липня повинно бути для нас не тільки вільним від праці часом на радість і дозвілля, заколочувані хіба тільки посиленим рухом та більшим числом автомобільних нещасливих випадків на дорогах, але й доброю нагодою для пригадки, що для нас, українців в Америці, 4-те Липня ще не завершене, бо його ідеали ще не здійснені у нашій далекій Батьківщині, Україні.

49-ТА ЗІРКА

Ще тільки дві наперед запевнені формальності: підпис президента під схваленим обома Палатами Конґресу законом та стверджена голосами апробата заінтересованого населення, і на „Давній Славі" — американському прапорі появиться 49-та зірка, як ознака 49-го стейту в сузір'ї Американської Унії. Цим стейтом буде дотеперішня територія З'єдинених Держав Америки — Аляска.

Дістати права американського стейту — справа складна і вимагає часу. Аляска, як американська територія, 46 років старалася дістати ці права, доказуючи, що вона на них заслуговує. Американські бо стейти — це у багатьох відношеннях суверенні держави, які мають без порівняння більші самоуправні права, ніж так звані совєтські республіки. Крім того, вони мають рішальні голоси в управлінні цілої Унії. Не диво, що поки територія може дістати права стейту і ввійти в склад Унії, її населення мусить виявити і доказати всі передумови державної зрілости.

Аляска не одинока, якій довелось довго й завзято змагатись за права стейту. Кожний бо стейт перейшов таку або подібну процедуру, поки міг прилучитися до „Старої Тринадцятки". 13-ох оригінальних стейтів, які, бувши англійськими колоніями, з'єдналися в Унію, щоб вибороти собі незалежність та самозрозумілі і невід'ємні, бо дані нам Творцем, права на життя, волю і змагання до щастя — як постановляє Декларація Незалежности.

Населення Аляски, що складається головно з відважних і завзятих піонерів та з індіян і ескімосів, тріюмфально прийняло рішення Конґресу про надання йому прав стейту. У розкиданих на цій величезній території людських оселях дзвонять дзвони і відбуваються радісні імпрези. Народ і територія Аляски здобули найвище право, стали повноправним членом великої Нації.

Новий стейт Аляска є найближчим сусідом Совєтського Союзу — країни найбільшої в історії світу тиранії. З наданням Алясці прав стейту та прийняттям її до Унії, світло американської демократії засяяло ще ясніше під вікном совєтської тюрми народів, скріплюючи надії її в'язнів.

Олег Лисяк

НАЙБІЛЬША БИТВА АМЕРИКИ

On fame's eternal camping ground
Their silent tents are spread
And glory guards with solemn round
The bivouac of the dead.
(Напис на військовому цвинтарі в Ґеттисбурґу)

Найбільшою битвою на північно-американському континенті була битва, що відбулася майже сто років тому, а саме — в перших трьох днях липня 1863 року на розлогих полях довкруги невеликого містечка Ґеттисбурґу, в стейті Пенсилвенія.

Багато крови всякло у пенсилвенську землю за час двох воєн, що велися на терені ЗДА — у визвольній боротьбі проти Англії і в громадянській війні між південними й північними стейтами. Але найбільше її, мабуть, пролито таки у цій великій битві, яка вирішила дальшу долю американської Унії, відбувшися першого, другого і третього липня 1863 р., 95 років тому. В боротьбі під Ґеттисбурґом взяло участь 159 тисяч вояків, з того 84 тисячі „юніоністів" під командуванням генерала Джорджа Міда, народженого в Еспанії полководця, і 75 тисяч „конфедератів", під проводом генерала Роберта Лі. П'ятдесят тисяч людей в тій битві було вбито, поранено і пропало безвісти. На місці лягло трупом коло шести тисяч вояків. В одній лише славній атаці конфедератських військ, у так званій „шаржі генерала Пікетта", який на третій день битви заатакував із своїми вірджинцями позиції північних військ на широкому фронті, з 16 тисяч вояків згинуло, впало пораненими і пропало безвісти майже дві третини. Ця остання, розпучлива атака конфедератів, що закінчилась невдачею, вирішила остаточно програш південних військ.

Поле битви під Ґеттисбурґом — чи радше поле битви навколо Ґеттисбурґу, який сьогодні нараховує шість тисяч мешканців — це тепер Національний Парк, присвячений пам'яті поляглих вояків обоїх сторін. Це величезний терен, який розтягається на 3,500 акрів і через який проходять дві головні дороги — „тридцятка" та „п'ятнадцятка" і ціла мережа побічних шляхів, що мають разом 35 миль довжини. Їдучи ними, ви зможете оглянути усе величезне поле битви, не висідаючи з авта. Посередині цього величезного простору розташований Ґеттисбурґ, а на південно-західньому кор-
на південно-західньому кордоні цієї території стоїть фарма Першого Громадянина сьогоднішньої Америки — Президента Айзенгавера.

Коли ви в'їжджаєте на це величезне поле, на якому раз-у-раз виринають силюети пам'ятника, обеліска, обсерваційної вежі чи гарматної батерії (так, як стояли вони майже сто років тому), ви не знаєте, з чого почати оглядини. Ви прямо розгублюєтесь у цьому лябіринті: тут становища батерій Армії Північної Вірджінії (конфедератів), там пам'ятник Нюйоркської Кавалерії (північних), тут кам'яна постать вершника, там пам'ятник „Вічного Миру" з вічним полум'ям, яке видно вночі з віддалі багатьох миль.

Найкраще заїхати однією з доріг до центру містечка, недалеко якого розташований Національний Музей, і зараз коло цього Національного Музею — Національне Цвинтарище, на якому лежить 3,600 вояків військ Унії, з чого 1,600 невідомих з прізвища. Тлінні останки вояків Півдня ексгумовані й поховані в колишній столиці конфедератів, у Річмонді.

В Національному Музеї, крім звичайних експонатів, як уніформи, знімки, зброя, амуніція (між нею заряджені ще револьвери впавших борців і дві кулі — „північна" і „південна", які зударились в льоті), є ще своєрідний унікат — „електрична мапа". Це велика пластична мапа поля битви, на якій різнобарвними електричними лямпками позначено становища поодиноких відділів обох сторін. Музейний провідник розповідає перебіг битви, а спеціяльний оператор відзначає електричними лямпками усе те, що подає розповідь. Після вислухання цієї розповіді навіть дитина зрозуміє перебіг битви, яка вирішила долю американського народу. Відвідувач може тепер уже спокійно їхати в дальшу путь.

При поодиноких становищах стоять металеві таблиці з поясненнями: яка частина тут стояла, коли увійшла в бій, скільки мала вбитих, поранених, полонених, хто нею командував, куди відійшла після бою... Як виходить з написів, найбільші втрати в цій кривавій битві мав піхотний полк Північної Керолайни: з 800 вояків бойового стану вбитих і поранених було 588 і 120 пропавших, себто залишились цілими всього десять відсотків. Ось знову становища гармат. Не треба забувати, що тут відбулась найбільша на американському континенті канонада: третього дня битви задовго перед тим, як ще видумано назву „барабанний вогонь" — тут гриміло 172 гармати генерала Лі і 222 гармати генерала Міда. Разом зужито за три дні битви 569 тонн амуніції. На диво, хоч містечко Ґеттисбурґ лежало посередині поля бою, за весь час битви вбито лише одну особу з його мешканців: молоду дівчину Дженні Вейд, наречений якої згинув за три дні перед її смертю, під Вінчестером.

...Ось мала криничка, названа „Спанґлер Спрінґс", посеред густого лісу. На кам'яному обмуруванні стоїть за склом фотознимка з написом, який пояснює, що зроблено цю фотознимку коротко після бою. „Погляньте праворуч і ліворуч, — заохочує напис, — Ви стоїте на місці, з якого зроблена знимка. Бачите під горбком залишки кам'яних фортифікацій. Звідтіля приходили під час бою вояки з обох сторін брати воду для поранених. Дерева, які бачите на знімці, стояли вже тут у 1863 році. Чи багато вони змінилися?.."

Ще одна таблиця, ще один монумент, ще один кам'яний вершник: генерал Роберт Лі, генерал Генкок, генерал Слокум... Али чи ж можна оглянути усі пам'ятники, коли їх, як каже провідник, є не менше як 845, а крім них сім великих кам'яних статуй генералів на конях і коло 400 уставлених на позиціях гармат.

Але все ж таки треба повернутись ще раз в околицю Національного Музею, навпроти якого розташоване військове „Національне Цвинтарище", місце спочинку героїв, які лежать довкола великого монументу. Треба подивитись на пам'ятник Вояка, коло якого в листопаді 1863 року Абрагам Линколн виголосив на відкритті цвинтаря свою славну промову про „державну владу народу, для народу і через народ, яка не повинна зникнути з цієї землі..."

А при виході ще перейдемо попри цвинтар вояків першої і другої світових воєн. Коли станете коло цих рівненьким рядком уставлених білих нагробників, ви побачите щось наче знайоме. Ступіть ще один крок: ось прізвища, виписані на могилах американських героїв світових воєн, що віддали своє життя за волю і справедливість у цілому світі. Ось вони: Гривнак, Павлюк, Канюк, Качмар, Хома, Губ'як, Глинка, Роговський, Мацко, Незгода, Гудзій, Жук... Багато, багато цих українських прізвищ — майже четвертина цілого цвинтаря. Багато їх, тих, що йшли, довгі роки після ґеттисбурзької битви, у бій під зоряним прапором Нової Землі на европейські поля битов.

Тепер вони лежать разом із героями найбільшої битви американського континенту, а слава, як каже напис на пам'ятнику — „охороняє їх табір, табір поляглих". І згадуються численні, незчисленні побойовища на просторах віків — від Калки до Бродів і Чорного Лісу — на яких немає ні одного пам'ятника, де кості воїнів порохнявіють, порозкидані й розорані...

Л. Рихтицький

КУДИ ПОВЗЕ РОСІЯ?

Ми могли б спитати за традицією: „куди йде Росія", але вибрали саме такий заголовок, щоб дати реальніший вигляд нашому питанню. Чи не створюється у нас враження, що російська політика радше повзе, як липкий гад, і що ніяк до неї не підходить окреслення „йде". Росія повзе до своєї цілі: запанувати на світом. А тому, що ми всі, у вільному світі, призначені в Москві стати жертвами того намагання, дозволимо собі приглянутися тому, що зробили, роблять і задумують робити червоні рабовласники.

Зрозуміла річ, що загрожена жертва готова в кожному, навіть зовсім невинному русі свого напасника вбачати щось для себе небезпечне. Тож не диво, а власне з того почуття, з того невисказаного ясно, але всіми відчутого пункту бачення ми, на Заході, звикли сильно перебільшувати „геніяльність" всіх російських політичних потягнень, навіть тоді, коли вони зовсім безглузді. Сказав хтось, що ми трохи загіпнотизовані, і це, мабуть, правда. Совєтську ініціятиву ми згори сприймаємо як виграш Москви, і важко нам доглянути її помилки, що так катастрофально відбиваються іноді на її „генеральній лінії".

Зовсім недавно збіглися дві події: п'яті роковини берлінського повстання 1953 року і гучно проголошена Москвою — не Будапештом — екзекуція над чільними постатями мадярського повстання. І з цієї хвилини покотилось. Непевний ще, неясний розрив між Тітом і Москвою набрав розмаху у важких взаємних обвинуваченнях, що на довгий час перекреслюють можливість совєтсько-юґославського порозуміння. Протягом кількох годин після проголошення убивства мадярів ніхто у Варшаві не міг знайти Гомулки. А ось починається атака на польського кардинала Вишинського, тобто, іншими словами, свідомо нищиться досягнуте з надзвичайним трудом порозуміння між Польщею і Ватиканом. Убивство Надя і Малетера мусіло зробити відповідне враження на всіх комуністичних ватажків у світі, а передусім у всіх сателітних державах. Чеські комуністи перші поплазували лизати чобіт, що їх копнув, а „Руде Право" вилило на Тіта відро помий. Все це сталось в останніх днях, і на наших очах Москва власними руками розвалила будовану цілими роками тендітну будову „женевського духу", „конференції на вершинах", „коекзистенції двох ідеологій" і „еволюції в Росії". Чому?

Це питання не одному сьогодні забирає сон. Зокрема тим, що сподівались справді на якісь зміни у Совєтах. Як почувають себе сьогодні такий П'єтро Ненні, або Ерік Олленгауер, або Неру і багато, багато інших? Але ніхто нам такої відповіді прямо не дасть, і ми мусимо собі її дати самі.

Мусимо передусім усвідомити, що російська політика, керована большевиками, має одну сталу, тверду лінію, на кінці якої стоїть мета — поневолення всього світу. Це собі треба не тільки усвідомити, але цю міру прикладати до кожного політичного кроку Москви. Далі, не вільно забувати ні на мить, що Росія, як завжди, так і тепер, є тотальною тюрмою, про долю якої рішає тільки її директор. І як не може бути нормальної тюрми із кількома директорами, так не могло бути колективного керівництва у Кремлі. І як не може бути тюрми з режимом поступової лібералізації аж до свобідного виходу в'язнів на волю, так не може бути того і в СССР. Всі ці аксіоми, на жаль, забувалися часто останніми роками, на превелику шкоду Заходу.

Отже, що вийде, коли ми згадану вище міру прикладемо до останніх подій в СССР і сателітних країнах? Треба сказати, що замордування мадярських борців само по собі не таке вже й дивне в умовах комуністичної дійсности, але форма, час і зміст його проголошення вибрано так, що треба з них читати дещо більше. Хрущов докладно знав, яке враження викличе така бундючна заява у світі. Він і тільки він за цю подію тепер відповідає. Вона була в його інтересі, а його інтерес — це інтерес Росії. Його інтерес — втриматись при владі, а інтерес Росії — мати нарешті знову одного, сильного диктатора, бо ж до цілі ще далека дорога, а колективне розгублення тільки забирало дорогу енергію і час. Припадково чи наслідком своїх особистих здібностей, що є здібностями хитрішого, сильнішого та найбільш немилосердного вовка у зграї, Хрущов вибився наверх і засів там досить твердо. Може не так ще твердо, як сидів Сталін, але саме тому Хрущов буде робити все потрібне, щоб свою позицію зцементувати. По смерті Сталіна ситуація в СССР (психологічне відпруження та зріст надій в масах), як і ситуація закордоном (збросння всього світу, зріст антиросійських настроїв) вимагали полегш. І ці полегші прийшли, як на замовлення. Аж в самих Совєтах людям дивно було, і це можна було не раз вичитати в листах, що надходили звідтіля. Але тотальні режими мають одну спільну рису, що є їхнім нещастям: вони не можуть втримати так званої золотої середини, на яку можуть собі так легко дозволити демократичні устрої, вони під загрозою власної смерти мусять іти до краю, і цей край визначається звичайно тотальним, фізичним та духовим терором. І так, як тепер терор мусить бути доведений до крайности, щоб втриматись і жити, так само спроба лібералізації не може бути в тотальному устрої втримана десь на потрібному режимові пункті. Стихія, що пахне волею, не тільки не слабша від стихії терору, вона від неї далеко сильніша, бо органічна і жива сама по собі і її похід нестримний. Один промінчик полегші, що засяяв на території СССР, довів в короткому часі до цілої низки заворушень, що загрожували самому режимові. Тому цим шляхом Росія не могла далі йти, якщо вона мала залишитись вірною своїй справжній, хитро прикриваній російськими емігрантами, історичній місії. Росія мусіла вернутися до терору, і питання стояло тільки: коли.

Здається, що власне ми є свідками цього повернення з тактичної бічної доріжки на широкий, битий шлях російського імперіялізму. Здається, що помножуються голоси у листах із СССР: не пишіть і не присилайте нічого. Здається, що там населення зміркувало вже, куди вітер віє. І здається, що Росія має вже свого нового пана, а поневолені народи — ката.

Тепер уже не треба буде совєтському прем'єрові робити вихилясів перед Заходом на сміх чужинних амбасадорів. Тепер можна буде показати правдиве обличчя і стукнути п'ястуком по головах непокірних сателітів. Тепер можна буде свою тверду лінію показати явно й славно, і напевно з полегшею зідхнуть сотні тисяч партійних функціонерів в СССР та комуністичні п'ятиколонники в світі, сконфужені частими, карколомними „змінами" політичної лінії. Тепер буде все по-старому, МВД вернеться до колишньої сили, партія буде вести, а поневолені народи виконувати. Росія вповзла знов у своє політичне корито, в якому вона так добре й щасливо почуває себе від самих початків свого існування. Тим коритом вона повзтиме до своєї мети, і тільки сила, байдуже, мілітарна, політична чи духова, але тільки велика сила її затримає.

Чи ця сила знайдеться — покаже майбутнє.

ВІВІСЕКЦІЯ НА МИСТЕЦЬКОМУ ТВОРІ

Широковідомим не тільки в підсовєтській Україні і в цілому СССР, але й серед українців у Польщі, Чехословаччині та в інших країнах був чверть сторіччя тому роман Володимира Ґжицького „Чорне озеро" (Кара Кол), опублікований вперше 1929 р. в 7-ій і 8-ій книжках „Літературного Ярмарку". В цьому романі на прикладі ойротів, малого алтайського народу, виявив автор справжні цілі й тенденції колонізаторської політики Москви у відношенні до уярмлених нею народів. Своїми персонажами й картинами роман Ґжицького пов'язувався тісно з підсовєтською дійсністю в Україні. Негайно ж після першої своєї публікації цей роман та й сам письменник зазнали гострих нападів і обвинувачень збоку партійної критики, і вже чергові два книжкові видання були досить суворо „перередаґовані" совєтською цензурою, яка все ж таки не провела тоді основніших змін у творі.

В 1934 році, за режиму Постишева, Володимира Ґжицького заарештовано і засуджено на 10 років ув'язнення в концентраційних таборах півночі. Звільнено його із заслання десь на початку 1956 року, значить не по десятьох, а по 22-ох роках заслання. „Реабілітація" його і навіть поновлення в членстві Спілки Письменників України (СПУ) відбулася в третьому чвертьріччі 1956 року. Після звільнення Ґжицькому (народженому в селі Острівець на Теребовельщині) дозволено вернутися в Галичину, де він перебуває і досі, співпрацюючи у львівських журналах „Жовтень" та ін. Під час літературного вечора, влаштованого львівською філією СПУ у Львові на початку 1957 року, Володимир Ґжицький читав деякі із своїх нових оповідань і розповідав про те, що він „закінчив докорінну переробку роману „Чорне озеро"".

„Докорінно переробленим" книжковим виданням вийшов твір Володимира Ґжицького щойно наприкінці 1957 року (зданий на виробництво 2-го березня 1957 року і підписаний до друку 10 серпня 1957 року) тиражем 30 тисяч у Державному видавництві художньої літератури. Але навіть у цьому „переробленому вигляді" роман Ґжицького „Чорне озеро" мусів, мабуть, зазнати ще дальших уже цензурних „докорінних" змін, бо замість у двох томах, як було заповіджено в книгарських проспектах, вийшов тільки в одному томі (малої вісімки на 301 сторінку). Під романом багатомовна позначка: „1928-1956".

Нове, четверте з черги, коли не рахувати еміґраційного з 1944 року видання „Чорне озеро", є промовистим свідченням тих жорстоких творчих умов, в яких мусять жити й творити підсовєтські письменники. У світовій літературі, в письменстві навіть найбільш переслідуваних народів, важко знайти приклад такої справді докорінної вівісекції, як та, що її мусів зазнати роман „Чорне озеро". З роману повикреслювано не тільки все, що могло б так чи інакше пов'язувати його з будь-якими націоналістичними тенденціями чи хоч би натяками, але навіть введено цілком нову постать „позитивного" російського комуніста Смирнова, щоб протиставити його московському маляреві Ломову, якого Ґжицький визначив у першому виданні свого роману, як „талановитого, але пустого, великодержавного шовініста з червоним забарвленням".

Якою глибокою, безоглядною й брутальною була вівісекція проведена совєтською цензурою на мистецькому творі Володимира Ґжицького, можна встановити хоч би тільки на підставі порівняння деяких місць роману „Чорне озеро" в першій редакції, опублікованій 1929 року (вона була передрукована книжковим виданням в „Українському Видавництві" 1944 р.), із відповідними місцями у книжковому виданні 1957 р.

Читач „Чорного озера" даремне шукатиме в останній редакції твору завваг його героїні Тані Токпак про ве-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СКОРО СЕРПЕНЬ...

Скоро серпень надійде ясний
На поля неосяжні і сині.
Огнекрилих метеликів рій
Зазоріє в садах на шипшині.

Золотим павутинням злетить
Непорушна година спокою.
Стиглих яблук захочеш струсить
І нараз — досягаєш рукою.

Різнобарвна і плідна пора,
Соковиті і мудрі рослини.
Хто сказав ніби квітка вмира,
Ніби сонце згасає щоднини?

Достигають, мов яблука, дні.
Червоніють їх радісні шати.
Я вклоняюсь усій далині:
Вітай, серпне ясний і багатий!

ПАВЛО ФИЛИПОВИЧ

Євген Онацький

ШЛЯХОМ НА РОТТЕРДАМ

(До 20-ліття трагічної смерти сл. п. полк. Є. Коновальця)

(30)

„*Я виявив охоту їхати літаком, але Вождь твердив, що* немає потреби мені спішитися. В кожному разі ми умовилися, що я буду шукати за Вождем о год. 16-17 в каварні „Атлянта" або в готелі „Централь", під назвиськом Новак.

„Рішився я їхати залізницею, щоб не робити витрат, зв'язаних із дорогою літаком. На двірці, одначе, ствердивши, що в літаку є місце, відложив подорож на другий день літаком, щоб бути на 16 год. на місці, бо поїздом приїхав би далеко пізніше. Ночував у пансіоні при вул. Маріягільф.

„Ранком відпровадила мене Іскра на летовище..."

Оповідає полк. Роман Сушко:

„Коло 17-20 травня 1938 р. приїхав до Відня Вождь. Він був у дуже радісному й діловому настрої... Казав мені, що їде до Берліну і через пару днів повернеться.

„Це було наше останнє побачення...

„Після виїзду Вождя, попередив мене Барановський ранком 21 травня, що, можливо, буде дзвонити Вельмуд, то переказати, щоб подзвонив удруге ввечері, бо тоді Барановський прийде до телефону.

„Сталось так, що за пару хвилин, як вийшов із дому Барановський, по полудні подзвонив Вельмуд із Роттердаму. Я повідомив його, що Барановський буде ждати його при телефоні о год. 19, бо так ми умовились з Барановським.

Норберт подзвонив в 19 год., але Барановський ще до того часу не повернувся додому. Норберт дуже схвилювався, став кричати, що не може ждати, що мусить від'їздити і що мусить негайно порозумітись і бачитись із полк. С. К. і Барановським.

„Я намагався його заспокоїти і обіцяв йому підшукати Барановського, надіючись привести його до телефону коло години 22-ої.

„І справді, я заходив на знану мені адресу Іскри, але дізнався, що адреса ця вже не дійсна. Отже, не знав, як справі зарадити. Зрештою надіявся, що він кожної хвилини може прийти до хати.

„За той час надійшла депеша від Вождя, умовна, *очевидно для Барановського, де був поданий готель в Берліні,* як і його адреса.

„Коли ж до третього телефону Барановський ще не явився, я знов сам говорив із Норбертом і, на його зденервування, старався його заспокоїти, подаючи вістку, що маю підставу здогадуватися, що Вождь знаходиться під цю пору недалеко Норберта і що, правдоподібно, побачиться з ним.

„Перед 8-ою годиною наступного дня (неділя 22 травня) подзвонив несподівано Вождь із Берліну. Хотів говорити з Барановським.

„Я повідомив, що Барановського немає, і переказав телефонні алярми Норберта.

„Вождь велів переказати Норбертові, коли він зголоситься, щоб кликав його телефоном до берлінського бюра того ж дня вполудне між 12 і 13 год.

„Вправді, пару хвилин пізніше подзвонив Норберт знову, і я переказав йому доручення Вождя. Він заповів мені, що буде дзвонити до бюра, як доручено.

„Коло 11.30 знову дзвонив Вождь, щоб упевнитись, чи переказано доручення Норбертові і чи зголосився Барановський.

„Я потвердив переказання доручення Норбертові, але не міг нічого заподати про Барановського.

„Вождь доручив конче розшукати Барановського, і я, очевидячки, зголосив, що зроблю, що зможу.

„Написав я листа Барановському і залишив його в хаті, щоб міг його прочитати, наколи б ми розминулися в дорозі. Пішов шукати його по місті.

„По полудні застав я Барановського у себе в хаті. Він уже прочитав листа, в якому я точнісінько подав йому часи телефонічних розмов. Усно переповів точніше мої розмови. Зокрема те, що Норберт „наглить" приїзд його й Барановського і жадає, щоб Барановський летів, бо поїздом не вспіє його застати. (Із цього Норбертового жадання можна зробити висновок, що малося на меті знищити одночасно і Барановського. — Є. О.).

„З Барановським ми обговорили розклад поїздів. Він рішив, що поїде вечірнім поїздом до Берліну. Ввечері, коло год. 20, спровадив я Барановського на вулицю з тим, що він мав іти до поїзду...

„По полудні 24 травня прийшли до мене три австрійські поліцаї. Зразу хотіли робити обшук, і поверховно зробили. Питали за Барановським, який тут мав, за їхніми здогадами, жити.

„Коли я заперечив, стали вони порозумівatися з своїми начальниками і приловили телефон, коли зголосилася Іскра... Дальше вже все відбувалося в поліції..."

Арешт Барановського

Барановський оповідає:

„Перед 16 годиною літак приземлився в Роттердамі. Приїхавши автобусом до міста, пішов я до каварні „Атлянта", але там Вождя не застав. Залишивши свій пакунок у портьєра, пішов до готелю „Централь". У портьєра запитав за Новаком, але цей сказав мені, що Новак вийшов, а він телефонічно повідомить його, що я прийшов і питаю за ним. Тим часом просив мене заждати в почекальні. Я, розглянувшись кругом, волів вийти, бо все це видавалося мені підозрілим. Я ніяк не міг зрозуміти, чому я маю ніби тут ждати на Вождя. Я вийшов і проходжувався біля готелю. За кілька хвилин прискочили до мене два типи, схопили за руки і затягли до авта, яке тут затрималося. Ми швидко від'їхали.

„Я пробував питати, що сталося, чого вони хочуть від мене. Відповідають, що зараз довідаюся, вони везуть мене до Новака. В'їхали ми в браму великого будинку, і віндою повезли мене нагору. Я зорієнтувався, що це поліція, хоч на мої запити не діставав ніякої відповіді. Мені веліли ждати,

ВІВІСЕКЦІЯ НА МИСТЕЦЬКОМУ ТВОРІ

(Закінчення зі стор. 2)

ликодержавний шовінізм Ломова, „тричі шкідливіший" від її ойройтського. З її репліки Ломову про те, що вона ненавидить свій народ за його рабську ласкавість, викреслені цілковито слова: „Ще трохи і він не пустить вас більше на свою землю, що ви його витіснили з неї. Він поверне її назад, вирізуючи вас поодинці". В цій же розмові закиди Тані Ломову, що він говорив „як справжній імперіяліст, як чорносотенець", злагіднені на „як справжній великодержавний шовініст". Так само злагіднена характеристика Ломова, висловлена Танею перед її ж батьком: з „імперіяліста в новому виданні, в рожевій обгортці" зроблено вже тільки „великодержавного шовініста нового типу'. Випущені цілковито із розмови Тані із Ломовим та інженером Манченком всі згадки про чорносотенця Пуришкевича, що до них прирівнювала Таня червоного чорносотенця Ломова і, ясна річ, викреслена цілковито її ремарка, що „ви (росіяни! — Б. К.) виссали з України стільки, що Дніпрельстан, допускаю навіть, що за ваші, гроші, ніщо в порівнянні з тим, що ви забрали". В дальших уступах цієї ж розмови небезпечне „жартик контрреволюційний" змінено на нешкідливе „жартик мало приємний", а згадку про „проблеми української економіки" цілком механічно перейнакшено на „проблеми радянської економіки"...

Для зрівноваження сцени в московському підвальному ресторанчику, де мистці колеги гостро засудили Ломова за його хамську поведінку з Танею, бідолашний Володимир Гжицький був примушений вставити цілком окрему 6-сторінкову сцену вже з „порядним" росіянином Смирновим про його ж ідилічне просто перебування з групою людей різних національностей в одному із галицьких сіл під час першої світової війни, де за ними потім „плакали всі, особливо ж діти"...

Докорінно перероблені і моменти з подорожі дальшого з персонажів роману д-ра Теміра до Москви. В першій редакції роману (1929) одна із двох московок, почувши гостру відповідь Теміра, що він не росіянин, а ойрот, зареаґувала з досадою: „Раніш того не було... Раніш була одна Росія. Куди б ти не поїхала, ти чула, що ти у себе, дома. А тепер, як стала ліворуція, піди, поїдь, розбили народ ,поділили, пошматували нашу батьківщину, повидумували якихсь ойротів і вони тепер, як рівні, ще й задаються..." Репліка ця у новому виданні (1957 року) звучить: „Раніш того не було... Раніш була одна Росія. Понаробили якихсь республік, повидумували якихсь ойротів, вони тепер, як рівні, ще й задаються". З тексту цієї ж сцени в поїзді випущені цілком такі думки-ремарки Теміра про росіян, їх імперіялізм і їх загребущість: „Усі одним духом дишуть... I прості перекупки, і інтеліґенти, і комуністи. „Єдіна нєдєліма" — ось квінтесенція всіх думок і бажань їхніх. Чи біла, чи червона — все одно, аби „єдіна нєдєліма". Вони всі хочуть бути дома. Як же вони могли б відмовитися від Кавказу, від Криму, від Алтаю? Хто посмів би сказати, що Крим, Кавказ, Алтай не їхні, споконвічні! — І тут же „право нації на самовизначення, аж до відділення"".

Відповідно до „корінно" проведених змін у поглядах героїв роману змінене цілковито і закінчення роману. В першій оригінальній редакції доктор Темір нищить образ Ломова, на якому зображена зведена цим останнім Таня Токмак, і кидається з кулаками на самого ж Ломова, тяжко його побиваючи. Після цього йде ще окремий розділ про українця інженера Манченка, який, вернувшись з Алтаю до Москви, відмовляється від відвідин Ломова, цього „талановитого, але пустого, великодержавного шовініста з червоним забарвленням", і зараз же після того зустрічає із здивуванням доктора Теміра, веденого двома військовими. В новому виданні „Чорного озера" (1957 року) цей останній розділ про інженера Манченка пропущений цілком. Немає згадки й про те, що доктор Темір кидається бити „куди попало" Ломова. Кінчається увесь роман тільки сценою нищення образу доктором Теміром.

Це лише кілька прикладів із вівісекції, проведеної на мистецькому творі Володимира Ґжицького. Їх багато більше, особливо у нововставлених розділах роману, де виведений нудьгувато-підхлібний образ „передового російського „інтеліґента-більшовика" Смирнова. Але вже самі наведені тут цитати доказують, яку ціну мусів заплатити Ґжицький за право вирватися „на волю" після 22 років совєтських концтаборів.

Б. Кравців

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Музична Школа проф. Вадима Кіпи

21-го червня в Літературно-Мистецькому Клюбі, в Ню Йорку відбувся шостий річний концерт студентів і учнів Музичної Школи професора Вадима Кіпи. Перед численною авдиторією продемонстровано безсумнівні здобутки учнів. Постійним відвідувачам цих річних концертів школи стає цілком ясною та лінія прогресу окремих студентів, яка під керівництвом досвідченого педагога веде від простої учнівської, цілком грамотної передачі клясичних творів, до їх мистецької інтерпретації, до концертового виконання. Цей проґрес відбився навіть на програмі останнього вечора, де до двох звичайних груп — старшої і молодшої — довелося в цьому році додати ще третій відділ, в якому виступали учні проф. Кіпи, що вже являються цілком зформованими піяністами, як Рената Рампфель, або стоять вже на самій межі до самостійних виступів, як Лариса Ґаліон, Альберт Кіпа, Єлисавета Побігушка. З цих останніх А. Кіпа вже два роки виступає як піяніст-соліст на традиційних музичних вечорах Вищої Школи Гайса в Ню Йорку. Ми не маємо жадного сумніву, що цей третій відділ в наступному році прикрасять імена талановитих студенток з другого відділу Анни Савицької та Людмили Суходолів, які вже в цьому році показали і високу технічну вправність і здібність до глибокої мистецької інтерпретації музичного твору.

Програма складалася з клясичних речей, Моцарта, Бетговена, Шуберта, Шумана, Ліст, Чайковського. З українських композиторів виконувалися твори Фоменка і Довженка, а також композиції самого професора, скромно позначені трьома зірочками.

Концерт у загальному сприйманні, попри певну учнівську зв'язаність у виконанні деяких номерів, особливо в першому відділі, дав слухачам велику мистецьку насолоду єднання ніби з творчим ансамблем, бо і виконаня є своєрідна творчість, — творчим ансамблем, що живе, розвивається і стремить до поставленої йому мети.

Не можна не відзначити зокрема успіхів таких молодих концертантів з першого відділу —як Андрій Березовський, Наталя Борисів, Любомир Ворох, Ірина Кіпа, Теодор Корецький, Христина Юськів. В другому свої непересічні здібності показали Мотря Остромська та Наталя Слюсар. Інтерпретація „Осінньої пісні" Чайковського, може найкращого з усієї світової музичної літератури твору на цю тему, розгортала перед слухачами ніжні ліричні картини в Левітанівських тонах і фарбах (вик. Анна Савицька). Єлисавета Побігушка, що грала на межі другого і третього відділів, показала великі музикальні здібності. Вона виконала з тонким відчуттям три прелюди Шопена і з технічною викінченістю Угорський танок Брамса. Зміну трівожних і бадьорих настроїв Ф. Ліста під час пережитої їм грози в Альпах прекрасно передав Альберт Кіпа. У виконанні Лариси Ґаліон суворі й урочисті звуки орґана, що ніби кликали на боротьбу за правду („Капллиця Вільгельма Телля" Ліста) змінялися грайливою й ґраціозною мініятурою Дебюссі („Золоті рибки").

Вершком концерту був виступ Ренати Рампфель в прекрасній, з тонкими переходами сонаті Моцарта і в глибоко настроєвій філософічній сонаті Ліста „Після читання Данте". Рената Рампфель — довголітня учениця проф. В. Кіпи ще з Німеччини; вона приїхала до Америки, щоб закінчити студії у свого учителя. Тепер це закінчений мистець: її концерт у Карнеґі Голл у минулому році пройшов з великим успіхом.

Але центром цілої імпрези, такої зладженої, з таким педагогічним тактом аранжованої, звичайно був сам проф. Вадим Кіпа, видатний учень проф. П. Луценка в Харкові і Г. Беклемішева в Києві, згодом і сам професор Державної Консерваторії в Києві з фортепіянової кляси. З його тодішніх учнів висунулися в перші ряди внучка Миколи Лисенка Рада, пізніший соліст і концертмайстер реґенбурґського хлоп'ячого хору Зланевич, піяністка-солістка Ірина Аджубей. Багаторічна концертова діяльність В. Кіпи в Києві та по різних містах України, під час і після 2-гої світової війни, тривала далі по українських таборах Англійської зони Німеччини, а для чужинців по більших містах, між іншим в Берліні, де В. Кіпа був кілька років професором берлінської Консерваторії Кліндворт-Шарвенка.

Від одного з німецьких концертів В. Кіпи лишилася цікава пам'ятка — рецензія тонкого знавця мистецтва, наскрізь музикальної людини, проникливого інтерпретатора Шевченка — Павла Зайцева. Назвавши проф. В. Кіпу „королем фортепіянової техніки", Зайцев підкреслює, що „найбільш бравурні речі" він „виконує з такою досконалістю, що слухачі гублять відчування часу. Геніяльна музична пам'ять, чародійні руки і чародійні рухи"... („Українське Слово", Бльомберґ, 10 липня 1949 р., ч. 27 (62). А в самому кінці рецензії — як пророцтво: „бузична школа... може незабаром розростися в огнище нашої мистецької культури, що проміню ватиме і на інший чужонаціональний світ'І. Дай, Боже

В. В.

Трентон, Н. Дж.

Попис учнів Українських Музичних Курсів

Трентонський Відділ Українських Музичних Курсів влаштував 18-го травня в церковній залі при 1195 Дуц Евню перший виступ учнів кляси фортепіяну д-ра Антона Рудницького та скрипки п. Дарії Кузик. У виступі взяло участь 17 учнів кляси фортепіяну і 1 кляси скрипки з Трентону і Филаделфії, які виконали 32 твори таких авторів: Лімонет, Кравс, Стрібоґ, Невін, Френ, Бах, Шуман, Бетговен, Чайковський, Наикапар, Ґріґ, Куляв, Аарон, Равін, Дюран, Моцарт, Гайдн, Ґранадос, Мендельсон, Шуберт, Шопен, Дебюссі, Гендель. Виконавцями були учні: Ляля Демчишин, Нестор Сендзік, Зенон Нагірняк, Олесь Свістель, Юрій Нагірняк, Ірка Демчишин, Рута Лотоцька, Віра Лампіка, Віра Крицька, Любомир Лампіка, Мстислав Петик, Юрій Гнатюк, Ксеня Федорів, Богдан Гнатюк, Дарія Новаківська і Доріян Рудницький.

Присмно було дивитись, як без жадного заповідання, учні виходили на сцену, виконували свою частину програми і сходили нагороджені рясними оплесками один за одним впродовж цілої програми.

Однак в цьому пописі тяжко когось верізнити, бо всі були підготовані і грали добре, відповідно до своєї заавансованости. Видно було солідну підготовку і великий вклад праці і зі сторони учнів і учителів. Із вдячности за жертвенну працю батьки учнів склали д-рові Рудницькому прилюдну подяку та подарували китицю квітів.

Не шкодило б, щоб ширше коло українського громадянства зацікавилося справою молодого покоління, його вкладу праці в українську культуру, хоч би й музичну, особливо ті громадяни, які хочуть виховувати своїх дітей в тому напрямі, щоби вони не були втрачені для української національної справи. А Українські Музичні Курси під проводом д-ра Рудницького добре виконують цю ролю. Доказом цього хай послужить факт, що 24 учні д-ра Рудницького взяли участь у цьогорічних загально - стейтових конкурсових авдиціях Музичної Фундації Ґріфіт, з яких 14 здобули найвищі оцінки, наслідком чого й д-р Рудницький був відзначений почесною емблемою.

8-го червня у великій залі театру Моск в Нюарку відбулася урочиста презентація учнів музики, де вони й отримали свої нагороди - емблеми, згідно з попередньою клясифікацією. З учнів, які брали участь у пописі 18-го травня в Трентоні, були відзначені почесною нагородою: Юрій Нагірняк, Юрій Гнатюк, Ксеня Федорів і Дарія Новаківська; нагородою почесної згадки: Рута Лотоцька, Ірка Демчишин, Таня Бульба, і Доріян Рудницький; звичайною нагородою: Зенон Нагірняк, Олесь Свістель і Любомир Лампіка.

З нагоди цього попису належить тільки побажати учням ще кращих осягів, а учителям витривалости у цій вдячній праці.

М. І - ук

Шикаґо, Ілл.

Дитяча опера „Червона шапочка"

„Прапрем'єра" дитячої опери в двох віделонах „Червона шапочка' стягнула до залі Осередку СУМА ім. Павлушкова рекордову кількість публіки. Нову оперу, що є мабуть, найбільшим і найскладнішим твором того жанру в нашій дитячій музичній літературі, написав до лібретта А. Лобачевського, композитор-педагог Ігор Білогруд ще в 1956 році, а виконали її 1-го червня ц. р. учні школи українознавства при параф. св. Софії УАПЦ. Вокальну частину підготовили Любов і Оксана Лобачевські, а танцювальні вставки (балет зайчиків, грибків і квітів) — Марко Ром. Музичне виконання спочивало в руках талановитого учня фортепіянової Студії проф. Ігора Білогруда, Мирона Комаринського. На тлі прегарних декорацій роботи проф. І. Зінченка виступило до 40 дітей у масках, фантастичних костюмах і національних одягах. Титульну ролю виконала 8-річна Ліда Мартинович, ролю мами — юначка Ліда Селезнівська, бабуні — юначка Софія Вознюк, мисливця — уч. 4-ої кляси Василь Ковальчук, за вовка був учень 6-ої кляси Микола Матвієнко. Юні актори, не зважаючи на високі вимоги, що їх ставить перед виконавцями всяка опера, поводились на сцені свобідно і дали з себе все, на що дозволяли їм посередні голосові можливості. Хори співали сміливо і чисто. Недоставало тільки світляних ефектів, хоч сцена мас потрібні уладження. Музика комп. Білогруда складена з любовю та зі знанням дитячих можливостей, залежно від ситуацій вона то ніжнаі лагідна, то передає драматичні настрої остраху, непевности та хвилювання. Сподіємося, що вона займе видне місце в репертуарі українських дитячих опер і що в недалекім майбутнім нею зацікавляться організатори дитячих музичних імпрез також з-поза Шикаґа. Публіка, діти, батьки та аматори музики й дитячих виступів, тепло вітали композитора, виконавців і педагогів, що вклали так багато труду в підготову імпрези. На нашу думку, оперу „Червона шапочка" варто б ще урізноманітнити кількома фантастичними епізодами, що збагатили б її під оглядом акції та візуальних ефектів.

Р. З.

З наших буднів

ПІКНІК, ЧИ МАНІФЕСТАЦІЯ?

„Скучно, панове, на цьому світі", — писав колись батько Гоголь. І справді — ніби то нічого нового не діється на ньому. От, скінчили ми, слава Богу, з академіями й ґратуляціями та й вже підходимо до пікніків. А скінчаться пікніки — розпічнуться академії і забави. І так все тієї самої: з кінця, Іване!

Правда, деякі наші організації (за що їм честь і слава!) пробують ввести дещо нового в цьому секторі: пробують, наприклад, получити пікнік, або фестин з голодовою маніфестацією. Комбінація, безумовна, ориґінальна, і не позбавлена глибшого сенсу. Ініціятори таких імпрез розумують в той спосіб:

Влаштуєш таку маніфестацію тепер, серед жаркого літа: на галі, або, якто кажуть, в закритому приміщенні, то тобі не прийде собака з перебитою ногою. Інша річ — під відкритим небом, на зеленій мураві, на свіжому повітрі! З такої оказії кожний патріот радо скористає, тим більше, що діло підходить під „вікенд" і все живе й моторизоване і так тягне на лоно природи.

Здавалося б, що задум щасливий під кожним оглядом: тобто є нагода відзначити трагічну національну річницю, а при тому зробити непоганий бизнес на пиві, соді, „франкфуртерах" й іншому.

Та не так воно складається, як гадається... Не можна забувати, що наш брат має дивну вдачу, одідичену мабуть ще по тінях забутих предків: як почує під собою зелений корінь і свіжу травичку, — зараз втрачає національну дисципліну. Ще Службу Божу і проповідь якось витримає, та тільки зачнуться святочні промови, а вже братство розлазиться по корчах. Той мандрує над річку, цей з дівчиною на прохід, а решта хрещеного люду атакує сконсолідованим фронтом найголовнішого в таких випадках ворога — смажену курку.

І, от, виходить з цього така, приблизно, панорама: перед трибуною стоять (бо мусять!) нещасні прапороносці, на трибуні сидять і припікаються на сонечку заслужені сини народу, а до мікрофону підходять один за одним достойні промовці, представники братніх націй, і в хвилюючих, сповнених болю словах, змальовують картину страшного голоду в Україні. І згадують пам'ять мільйонів замучених голодовою смертю братів наших — жертв червоного терору.

А в затінку і затишку, під корчиками, на траві чи таки в машинах, сидить народ і трапезує, і завзято знищує привезені з дому продукти, підливаючи їх час від часу відповідними спіритуаліями. З мікрофону летять в простори трагічні спомини про голод 30-их років, і ніби їм у відгомін — вистрілюють корки з пляшок, тріщать кісточки смачних курчат між зубами патріотів...

А ти, письменнику-гумористе, стоїш і сам не знаєш, що робити: засміятись, чи заплакати, чи просто — співчутливо похитати головою... Все ж це таке зворушливо людське! „Живий — живе гадає", — каже народна мудрість. І тому всі похорони кінчаються в нас такою обильною тризною.

Ікер.

З болем серця сповіщаємо Рідню, Приятелів Друзів і Знайомих, що
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, ТАТО, БРАТ СТРИЙКО і ШВАГЕР,

бл. п. ТОМА ШОПЕЙ

прийнявши Найсвятіші Тайни, ненадійно упокоївся в Бозі, дня 1-го липня 1958 р. в Олифанті, Па.

ПАРАСТАС — в ЧЕТВЕР, 3-го ЛИПНЯ 1958 р., в пох. заведенні Йосипа Френцка в Олифанті, о 8-ій год. веч.

ПОХОРОН — в П'ЯТНИЦЮ, 4-го ЛИПНЯ 1958 р., з пох. заведення до церкви св. ап. Андрея Первозванного, а опісля на парохіяльний цвинтар.

Горем опечалені:

МАРІЯ ШОПЕЙ — дружина
АННА, МАРІЯ, ОЛЬГА, ЯРОСЛАВА і ТОМА, мол. ШОПЕЙ — діти
АННА ПОБУЦЬКА — сестра
ЕЛЕН РЕВАК, ЯРОСЛАВА, ОЛЬГА, ТЕРЕСА і СТЕПАН ПОБУЦЬКИЙ — братанки
о. ДМИТРО і МАРІЯ САВКА — швагер і сестра

Посмертна Згадка

ІВАН БУЧИНСЬКИЙ, довголітній член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 231 в Клівленді, Огайо, помер 28-го червня 1958 р., на 72-му році життя. Покійний народився 1886 р. в с. Добра, пов. Сянік, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Цецилію, синів Михайла, Миколу, доньку Марію та 5 внуків. Похоронений 1-го липня 1958 р. із пох. заведення до церкви, при участі Родини, Членів Т-ва і Приятелів, а опісля на кат. цвинтар св. Петра і Павла. — В. П. П!

Я. Кравчук, секр.

Короткі Вістки

● Морієлав Зарко, чех, комуністичний агент, признався на суді в Західній Німеччині, що комуно - чеський уряд запропонував йому $5,000 і авто за викриття 58-річної чеської емігрантки Теодори Тімірової, яка працює в радіовисильні Вільної Европи в Мюнхені. Він пробував разом із своїм спільником затягнути ту жінку до авта, але напад не вдався. Чеські комуністи перекинули Зарка до Західньої Німеччини з фальшивим пашпортом.

Гадають, що „Експлорер III" згорів ще минулого тижня

Ню Йорк. — Представники Смитсонської Астрономічної Обсерваторії гадають що другий армійський сателіт т. зв. „Експлорер III" самозліквідувався ще минулого тижня 27-го червня ц. р. Це передбачення основується на тому, що обсерватори з Мемфіс, Теннессі бачили на небі в п'ятницю пебед північчю помаранчеве світло. Цей факт на тлі інших обсервацій свідчить про те, що це згорів „Експлорер III". Та ще не можна напевно твердити, що сателіт вже не кружляє. Коли б його не було, тоді кружляли б довкола Землі такі штучні місяці: „Експлорер I", випущений 31-січня ц. р., „Ванґард I" із 17-го березня ц. р. і „Спутнік III" із 15-го травня цього року.

Передбачають спеку на триденні вільні дні в зв'язку з „Днем Незалежности"

Ню Йорк. — Бюро погоди передбачає спеку на всі три дні при кінці тижня в зв'язку з „Днем Незалежности". В Ню Йорку й околиці в день температура доходила вже впродовж трьох днів до 90 ступнів, а в ночі коло 70. Передбачають і гарну погоду на той час. Поліція й адміністраційна влада звертає увагу автоводіям, щоб обережно їздили автами. Губернатор Ню Джерзі Роберт Б. Майнер заявив, що поліція вжиє всіх засобів, щоб змусити автоводіїв до обережности. Комісар руху в Ню Йорку Джозеф Келлі закликає всіх до надзвичайної обережности на шляхах і вулицях міст. Їзда згідна з приписами — це закон для всіх!

ЯК ДИВЛЯТЬСЯ ПЕРШОКЛЯСНИКИ НА СВІТ

Лонґ Біч, Каліфорнія. — Учителька Гелен Меєрс два роки вчила першу клясу народної школи і зібрала деякі думки своїх учнів. Вони понаписували таке: коти є на те, щоб вганятися за собаками; собаки сотворені на те, щоб любили людей; вуса дістають деякі старі люди; рамена є на те, щоб на них трималися долоні; брови — це те, що жінки підстригають.

КАРТОПЛЯНИЙ ЖУК — ВІДПОРНИЙ НА ОТРУТУ ДДТ

Рівергед, Лонґ Айленд, Н. Й. — Агроми стверджують, що зовсім зліквідований, як здавалося, в 1945 картопляний жучок, який нищив картоплі на Лонґ Айленді, знову віджив, бо на нього вже не діє нищівно отрута ДДТ, яка в перших роках розприскування, зовсім нищила того картопляного шкідника. Треба тепер фармерам вживати інших отруй, які діють сильніше як порошок ДДТ.

Спорт

● Сумівська дружина „Тигри" з Міннеаполіс дня 24-го червня ц. р. змагалася з найгрізнішим своїм противником німецькою дружиною Ст. Пол з вислідом 2-1 в користь українців. Ця гра закінчила першу половину сезону змагань 1958-го року. „Тигри А" не програли ні одних змагань, здобуваючи всі 10 цінних точок із загальним відношенням воріт 17 : 3. Ворота в останніх заганнях здобули: Педерціні 1, Микуляк М. 1. Гра відбувалась при офіційних 95 градусах тепла.